

INFOSHEET SAMENWONERS, HYPOTHEEK, OVERLIJDENSRISICO-/LEVENSVZERKERING EN PARTNERVERKLARING

HYPOTHEEK EN OVERLIJDENSRISICO- OF LEVENSVZERKERING

Wanneer je voor de financiering van een huis een hypothecaire lening afsluit regel je vaak ook een overlijdensrisico- of levensverzekering.

Als je een partner hebt, zul je hem of haar waarschijnlijk als eerste begunstigde voor de uitkering aanwijzen. Wanneer je tijdens de looptijd van de lening komt te overlijden, kan jouw partner met de verzekeringsuitkering de hypotheekschuld (of een gedeelte daarvan) aflossen.

De instelling die de hypothecaire lening verstrekt (hierna: geldgever genoemd) wil zeker weten dat de verzekeringsuitkering ook daadwerkelijk voor aflossing van de hypotheekschuld wordt gebruikt.

In het algemeen bedingt de geldgever daarom een pandrecht op alle rechten en vorderingen die voortvloeien uit de verzekeringsovereenkomst.

Met gebruikmaking van dit pandrecht wijst de geldgever zichzelf aan als eerste begunstigde voor de uitkering. In dat geval gaat de verzekeringsuitkering rechtstreeks naar de geldgever en wordt die uitkering gebruikt als aflossing op de hypotheekschuld.

Dat is ook de bedoeling, maar wat zijn eigenlijk de gevolgen voor de erfbelasting?

Voor de erfbelasting geldt dat op het moment van het overlijden van jouw partner de uitkering geacht wordt zijn werk te hebben gedaan.

Hierdoor is dus de nalatenschap van jouw partner groter en daardoor kan er (meer) erfbelasting zijn verschuldigd.

Kan daaraan iets worden gedaan? Ja.

Dat kan door middel van een **partnerverklaring**.

Voordat uitgelegd wordt wat een partnerverklaring inhoudt wordt:

1. eerst kort iets over de **erfbelasting** verteld,
2. om daarna te bespreken hoe een **verzekering** het beste ingericht kan worden
3. en tot slot wat een **partnerverklaring** is en waarom die fiscaal nuttig kan zijn.

1. ERFBELASTING

De cijfers

Samenwoners willen doorgaans dat wat een overleden partner nalaat bij de langstlevende partner moet blijven. In verband hiermee heb je minimaal een samenlevingsovereenkomst nodig en soms ook testamenten (m.n. als je kinderen hebt of het huis op naam van één van beide staat).

Als je wat nalaat aan iemand dan is daar meestal erfbelasting over verschuldigd.

Voor samenwoners geldt dat het - voor de erfbelasting - voordelig is dat je elkaars fiscaal partner bent.¹

Maar in veel gevallen zijn samenwoners dat (nog) niet.

Dat houdt in dat je dan als langstlevende partner maar een kleine vrijstelling hebt van € 2.122.

Daar komt nog bij dat het belastingtarief boven de hiervoor vermelde € 2.122 30% over de eerste € 121.903 is en 40% over het meerdere daar weer boven.

Ben je daarentegen elkaars fiscaal partner voor de erfbelasting dan heb je een grote partnervrijstelling van € 636.180.²

Als je elkaars fiscaal partner voor de erfbelasting bent is het belastingtarief ook nog eens lager: 10% over de eerste € 121.903 boven de vrijstelling en 20% over het meerdere daar boven.

Fiscaal partnerschap voor de erfbelasting

Het is dus de moeite waard om elkaars fiscaal partner te zijn voor de erfbelasting.

Maar hoe wordt je dat?:

- Of door 5 jaren aaneengesloten op het zelfde woonadres met elkaar te staan ingeschreven.

- Of – eerder – als je aan de volgende 6 voorwaarden voldoet:

1. je moet fiscaal partner voor de inkomstenbelasting van elkaar zijn (dat ben je als je een huis samen hebt of samen een kind hebt of een notariële samenlevingsovereenkomst met elkaar bent aangegaan);³
2. je moet een notariële samenlevingsovereenkomst hebben;
3. je moet samen op hetzelfde woonadres staan ingeschreven;
4. je moet allebei meerderjarig (18) zijn;
5. je mag geen bloedverwanten in de rechte lijn zijn (grootouder – ouder – kind – (klein) kind)
6. zodra je aan alle hiervoor vermelde voorwaarden voldoet moet je minimaal zes maanden aaneengesloten aan al die voorwaarden hebben voldaan.

In de tussentijd kan door middel van een goed opgezette verzekering en de partnerverklaring een mogelijk hoge heffing over een verzekeringsuitkering worden voorkomen.

2. DE VERZEKERING

¹ Let op! Als je elkaars fiscaal partner voor de inkomstenbelasting bent, ben je dat niet automatisch voor de erfbelasting, hier gelden andere vereisten, zie de tekst die volgt.

² Op die grote vrijstelling moet wel de waarde van een nabestaandenpensioen in mindering worden gebracht, met dien verstande dat er minimaal altijd € 164.348 is vrijgesteld.

³ Elkaars fiscaal partner worden voor de inkomstenbelasting kan gevolgen hebben die u misschien niet wenst. Niet alleen in de sfeer van de inkomstenbelasting maar ook voor toeslagen. U doet er verstandig aan eerst na te gaan welke gevolgen daaraan verbonden zijn.

Door een verzekering goed te regelen kun je de heffing van erfbelasting voorkomen.

Door niet je eigen leven te verzekeren maar dat van je partner en jouw partner verzekert dan weer jouw leven en niet zijn of haar eigen leven (dit wordt wel het kruislings verzekeren genoemd) voorkom je in principe de heffing van erfbelasting.

Waarom? Omdat je het leven van je partner hebt verzekerd (je bent dan de verzekeringnemer) en jij als langstlevende de uitkering krijgt als jouw partner overlijdt (je bent dan de begunstigde van de uitkering) krijg je in feite een uitkering waarvoor je zelf hebt betaald.

In samenlevingsovereenkomsten worden de premies van een overlijdensrisico- of levensverzekering daarom uitgezonderd van de kosten van de huishouding. Immers daar wordt iedere partner geacht aan bij te dragen en wat betreft die premies moet dat natuurlijk worden voorkomen.

Het gekke is dat de fiscus toestaat dat de premies wel van een gemeenschappelijke rekening mogen worden afgeschreven. Wel zo praktisch uiteindelijk.

Dus: alles lijkt in orde?

Nee, want een geldgever wijst zichzelf altijd als eerste begunstigde aan. En daardoor ben je eigenlijk weer terug bij af. Want, zoals hiervoor al is vermeld, wordt de uitkering die de verzekeraar doet aan de geldgever geacht al te zijn gedaan op het moment van het overlijden van de overleden partner. Die gaat dus fiscaal rijker dood dan hij/zij eigenlijk was. Hierdoor wordt de uitkering via een omweg alsnog mogelijk belast.

De partnerverklaring brengt hier uitkomst!

3. PARTNERVERKLARING

Met de partnerverklaring komt de verzekeringsuitkering – fiscaal – rechtstreeks ten goede aan de langstlevende partner terwijl toch rechtstreeks aan de geldgever wordt uitgekeerd.

Voor de erfbelasting is de volledige schuld dan nog aanwezig.

Geldgevers wijzen zichzelf dus altijd als eerste begunstigde aan in het kader van de verpanding van de verzekering.

Maar zij bieden altijd de mogelijkheid dat de oorspronkelijk begunstigde, de langstlevende partner, begunstigde blijft en dat is gunstig want die kan de uitkering vrij van erfbelasting ontvangen.

Om dat te bereiken stellen geldgevers als eis dat je als begunstigde vooraf een machtiging/betalingsopdracht aan de verzekeraar geeft. Op die manier weet een geldgever dat de uitkering dus gewoon bij haar terecht komt.

Die machtiging/betalingsopdracht wordt in de praktijk de **partnerverklaring** genoemd.

Een en ander nog eens op een rij:

Geen partnerverklaring

- Geldgever begunstigde voor uitkering
- Aflossing hypotheekschuld vergroot nalatenschap en daarmee is er mogelijk meer erfbelasting verschuldigd

Wel een partnerverklaring

- Partner begunstigde voor uitkering
- Aflossing hypotheekschuld maakt de omvang van de nalatenschap niet groter

IN HET KORT:

3 STAPPEN OM DE VERZEKERINGSUITKERING NIET BELAST MET ERFBELASTING TE KUNNEN ONTVANGEN:

1. verzeker het leven van jouw partner (en jouw partner dat van jou, als beide levens verzekerd moeten worden)
2. zonder de premies van een overlijdensrisico- of levensverzekering uit van de kosten van de huishouding in de samenlevingsovereenkomst.
3. teken een partnerverklaring.

ALTIJD EEN PARTNERVERKLARING ONDERTEKENEN?

VRAAG HET DE NOTARIS!

Het voorgaande is een summiere samenvatting van wat er speelt rondom een overlijdensrisico- of levensverzekering bij samenwoners. Hierbij is uitgegaan van kinderloze samenwoners. Als je (gezamenlijke) kinderen hebt kan het vorenstaande nog steeds gelden. M.n. als je als langstlevende geen erfbelasting over de erfdelen van kinderen wilt betalen (die wordt je als langstlevende geacht voor te schieten voor jouw kinderen).

Maar uiteindelijk kan er ook sprake zijn van andere omstandigheden waarbij de hiervoor gepresenteerde "route" van de uitkering niet altijd gewenst is.

Ook kan het soms verstandig zijn een reeds ondertekende partnerverklaring in te trekken.

De notaris is bij uitstek de deskundige die jou over deze lastige materie kan adviseren. Hij kan voor jou alle juridische, financiële en fiscale gevolgen op een rij zetten, op basis waarvan je een weloverwogen beslissing kunt nemen.

Een goed advies kan echter niet altijd bij het passeren van de hypotheekakte worden gegeven. Daar is vaak veel meer tijd voor nodig.

Bovendien moet de notaris daarvoor beschikken over alle benodigde informatie.

Daarom wordt aangeraden om voor of na het passeren van de hypotheekakte een aparte afspraak met de notaris te maken. De beslissing om wel of niet een partnerverklaring te ondertekenen kan namelijk ook na het aangaan van de hypotheekschuld worden genomen.

Je kunt de notaris dus ook na het passeren van de hypotheekakte eens laten kijken wat in jouw geval het beste is. Het spreekt voor zich dat aan een advies kosten zijn verbonden, maar daarmee zijn jouw zaken wel goed geregeld. Bovendien kan een goed advies een veelvoud van de kosten aan erfbelasting besparen. Vraag gerust eens naar de mogelijkheden.

FAQ

Wie stelt de partnerverklaring op?

Dit wordt gedaan door de geldverstrekker. Uw hypotheekadviseur kan een dergelijke verklaring voor u bij de geldverstrekker aanvragen.

Wanneer moet de partnerverklaring worden getekend?

Dat kan op elk moment. Dat hoeft niet op de dag waarop de hypotheekakte wordt getekend. Het kan daarvoor, maar ook daarna. Bedenk wel dat als de partnerverklaring nog niet ten tijde van het overlijden is getekend, het dan te laat is.

Kan een partnerverklaring weer worden ingetrokken?

Ja dat kan. Dan is de geldgever weer eerste begunstigde. Waarom zou je een partnerverklaring willen intrekken? Dat kan, in het geval je kinderen hebt, voor de kinderen inhouden dat zij minder erfbelasting hoeven te betalen. Echter, voor de langstlevende partner kan dat inhouden dat deze (meer) erfbelasting over de erfdelen van de kinderen dient voor te schieten.

Vraag dus eerst advies voor je de partnerverklaring intrekt!

De hiervoor opgenomen cijfers zijn de cijfers die gelden voor het jaar 2016.